

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University

Cilt / Volume: 22 • Sayı / Issue: 2 • Aralık/ December 2022 • 91-106

e-ISSN: 2564-6427 • DOI: 10.30627/cuilah.1173771

NUER TOPLUMUNDA EVLİLİK VE HAYALET EVLENME GELENEĞİ

Marriage and Ghost Marriage Tradition in Nuer Society

Ayhan ASLANOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri, Osmaniye, Türkiye

Assist. Prof., Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Theology, Department of Philosophy and Religious Studies, Osmaniye, Turkey

a_aslanoglu@hotmail.com <https://orcid.org/0000-0002-4496-4528>

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/ Received: 11.09.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 07.12.2022

Yayın Tarihi/Published: 30.12.2022

İntihal Taraması/Plagiarism Detection: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi/This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Ayhan Aslanoğlu)

Telif/Copyright: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi/Published by Çukurova University Faculty of Divinity, 01380, Adana, Turkey. Tüm Hakları saklıdır / All rights reserved.

NUER TOPLUMUNDA EVLİLİK VE HAYALET EVLENME GELENEĞİ

Marriage and Ghost Marriage Tradition in Nuer Society

Öz

Aile olmak, tüm toplumlarda görülen ortak özelliklerden biridir. Aile olmanın ilk basamağı ise evliliktir. Aynı zamanda geçiş dönemlerinden biri olan evlilik, Afrika yerel inançlarında sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. “Evlenmez ve çocuk sahibi olmazsan mezarına kim içki döker” sözü, Nuer toplumunda evlenmenin ve çocuk sahibi olmanın ne kadar değerli olduğunun en önemli göstergesidir. Nuerler arasında evliliğin genel olarak ön hazırlıklar, nişan, düğün, nihayete erdirmeye şeklinde bazı aşamaları vardır. Nuer toplumunda çocuk doğmadan evlilik tam olarak tamamlanmış sayılmamaktadır. Nuerler arasında normal evliliklerin yanı sıra hayalet evlenme ve levirat gibi uygulamalar da görülmektedir. Hayalet evlilikteki amaç, “babasoylu” bir soy şeceresi ortaya koymak ve hatırlanmaktır. Hayalet evlilik uygulamasında maddi ve manevi açıdan ölen kişinin haklarını devam ettirmek esastır. Bu evlilik sonucu doğan çocuk, ölen kişinin çocukları olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, Nil havzasında yer alan Nuer toplumunun evlilikle ilgili inançları ve ata ruhlarıyla bağlantılı bir şekilde devam ettirdikleri hayalet evlenme geleneğini, Dinler Tarihi açısından ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dinler Tarihi, Nuer, Evlilik, Atalar, Hayalet Evlilik.

Abstract

Being a family is one of the common features seen in all societies. The first step of being a family is marriage. Marriage, which is also one of the transitional periods, is frequently encountered in African local beliefs. The phrase “who will pour liquor on your grave if you do not marry and have children” is the most important indicator of how valuable it is to get married and have children in Nuer society. Among the Nuer, there are some stages of marriage in general, such as preliminary preparations, engagement, wedding, and consummation. In Nuer society, marriage is not considered fully completed unless a child is born. Among the Nuer, in addition to normal marriages, practices such as ghost marriage and levirate are also seen. The purpose of a ghost marriage is to establish a “patrilineal” pedigree and to be remembered. In the practice of ghost marriage, it is essential to maintain the rights of the deceased in material and moral terms. The child born as a result of this marriage is accepted as the children of the deceased. In this study, it is aimed to reveal the marriage related beliefs of the Nuer community in the Nile basin and the ghost marriage tradition, which they continue in connection with the ancestral spirits, in terms of the History of Religions.

Key Words: History of Religions, Nuer, Marriage, Ancestors, Ghost Marriage.

GİRİŞ

Nuerler, Nil nehrinin Bahru'l-gazâl ve Sobat bölgesinin birleştiği yerin güneyinde, bataklık ve savanlarda yaşayan bir halktır (Bkz. Harita). Kendilerini *Nath* olarak tanımlayan Nuer toplumu, komşuları olan Dinkalar ile fiziksel, dilsel ve geleneksel olarak benzer özellikler gösterirler.¹ 20. yüzyıl başlarında beş yüz bin civarında olan Nuer toplumunun nüfusunun, günümüzde dört milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Güney Sudan bölgesinde bilinen en büyük etnik gruplardan biri olarak kabul edilen Nuerler, uzun süre Batı sömürgesinin asimilasyonuna ve bölgedeki iç çatışmalara rağmen günümüze kadar varlıklarını devam ettirebilmişlerdir.² Bu yönüyle Nuer toplumu, kendilerine özgü inanç ve gelenekleriyle ön plana çıkmış ve günümüzde de araştırmacıların dikkatini çekmiştir.

İnsanoğlunun yaşamında üç geçiş aşaması vardır. Bunlar; doğum, evlilik ve ölümdür.³ Evlilik yolu ile meydana gelen aile, tüm toplumların ana yapı taşlarındandır. Evlilik, Afrika kıtasında da doğum, erginleme, ölüm gibi kişinin hayatındaki en kutsal dönemlerden biri olarak görülür. Afrika toplumunda evlilik, çocuk doğana kadar tamamlanmamış sayılır.⁴ Afrika yerel halklarında olduğu gibi Nuerler arasında da bu durum farklılık göstermez. Nuer toplumunda evlilik kurumu çeşitli aşamalardan oluşmaktadır. Bu aşamalar genel olarak ön hazırlıklar, nişan, düğün ve nihayete erdirme şeklindedir.

1. NUER TOPLUMUNDA EVLİLİK

İnsanoğlunun inanç ve gelenekleri ile bağlantılı olan hayat evrelerinden biri de evlilik⁵ aşamasıdır. Birçok toplumda ve dini gelenekte aile olmanın ilk evresi evliliktir. Evlilik müessesesi dini, sosyal ve ekonomik yönleri ile Afrika halklarının odak noktası olarak kabul edilir. Afrika yerel topluluklarında evlilik, yaşayanların, ölmüş olanların ve henüz doğmamış olanların bile katılması gereken bir yaşam döngüsü olarak tasavvur edilmektedir. Bu açıdan çok önemli bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçiş dönemlerinden biri olan bu uygulamaya katılmayanlar toplum içerisinde lanetlenir ve dışlanır. Üremenin bu yolla gerçekleşmesi evliliğin değerini kat kat arttırmıştır. Afrika yerel toplumlarının bazılarında yaşayan ölülerin bu yolla reenkarne olduklarına ve bu şekilde fiziksel özelliklerinin torunlarında yeniden doğduklarına inanılır. Eğer bir kişi evlenmez, çocuk sahibi olmaz ise o kişinin sonsuza kadar öldüğü düşünülür.⁶

Evlilik ile ilgili başka bir inanç da yaşayan ölülerin hatırlanma meselesidir. Aile içerisinde ölen kişileri hatırlayan birileri olduğu sürece ölen kişiler, gerçekten ölü sayılmazlar. Ata ruhları ile bağlantılı olan bu durum, bazı Afrika halklarında önemli bir inanç olarak ön plana çıkar. Bu yaşayan ölülerin kişisel hafızalarda tutulmasının kendi aileleri sayesinde olduğuna inanılır. Dolayısıyla evlilik kurumu bu düşüncenin nesilden nesille aktarılmasında etkilidir. Özellikle yerel halk arasında yaygın şu söz, konunun ehemmiyeti açısından önem arz etmektedir: "Eğer evlenmez ve çocuk yapmazsan öldüğünde mezarına kim içki (şarap) döker?" Ölen kişilerin kişisel özelliklerini canlı tutan birilerinin olmaması büyük bir talihsizlik ve ceza olarak tasavvur edilir.⁷ Ayrıca Afrika yerel inançlarında evliliğin ve çocuk sahibi olmanın tanrılar⁸ tarafından insanlara emredilen kutsal bir görev olduğu düşünülür. Bu görevi yerine getirmemenin

¹ E. E. Evans-Pritchard, *The Nuer: A Description of the Modes of Livelihood and Political Institutions of A Nilotic People* (Oxford: At the Clarendon Press, 1940), 3.

² <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 28 Nisan 2022)

³ Sedat Veyis Örnek, *Anadolu Folklorunda Ölüm* (Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1971), 11.

⁴ Ama Mazama, "Marriage", *Encyclopedia of African Religion*, ed. Molefi Kete Asante- Ama Mazama (California: SAGE Publications, Inc., 2009), 409.

⁵ Farklı dini geleneklerde evliliğe dair bir örnek için bkz., Hammet Arslan, "Manu Kanunnamesi'nde Evlilik", *Milel ve Nihal: İnanç, Kült ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 10, sy 1 (2013): 91-129.

⁶ John S. Mbiti, *African Religions and Philosophy* (New York: Anchor Books, 1970), 174-75.

⁷ Mbiti, 174-75.

⁸ Geleneksel Afrika Dininde tanrı algısı için bkz., Hammet Arslan, "Geleneksel Afrika Dini'nde Tanrı Tasavvuru", *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 2, sy 4 (2015): 7-25.

insanlığın neslinin son bulmasına sebep olacağına inanılır. Böyle bir durumun ortaya çıkması için mücadele edilir. Evliliği reddeden kişi, topluma karşı büyük bir suç işlemiş gibi görülür.⁹

Nuer toplumu arasında *exogamy* (grup dışı evlenme) yaygın bir kuraldır. Bu kural, klan olmanın ana ilkesi kabul edilir. Klan üyeleri arasındaki *exogamy* tabusu, klanın temel işlevlerinden biri ve klan üyeleri arasındaki ortak değerlerin de bir sembolüdür.¹⁰ Ayrıca Nuerlerde yaş grubu uygulamasına göre bir erkeğin yaşatlarının kızıyla evlenmesi ve flört etmesi gibi eylemler yasak kabul edilir.¹¹

Güney Sudan'daki evlilik kurumunu olumsuz anlamda etkileyen birtakım faktörler bulunmaktadır. Bunlardan biri de savaşlardır. Hayatın her aşamasında olduğu gibi evlilik kurumunu da derinden etkileyen faktörlerden başında gelir. Bununla birlikte kadın ve erkeğin toplum içindeki rolleri, aile içi şiddet, erken (çocuk) evlilikler, çok eşlilik ve başlık parası gibi faktörler de evlilik kurumunun temellerini derinden sarsmıştır. Özellikle genç bireylerin evlilik esnasında karşılaştıkları maddi zorluklar evlilik kurumunun sarsılmasında etkili olmuştur. "Hayatlar, inekler, evlilik ve çocuklar etrafında şekillenir: İnekler size evlilik, evlilik ise çocuk verir." şeklindeki anlayış, Nil havzasındaki etnik gruplarda öne çıkan durumlardan biri olarak kabul edilir.¹²

Afrika yerel kültüründe evlenme gelenekleri bölgeden bölgeye değişkenlik gösterir. Örneğin evlenecek erkek, arkadaşlarıyla beraber daha önce belirlediği kızın ailesine saldırı düzenleyerek onu kaçıtır. Bazı yerlerde ise kız damada kaçırılmış gibi düzenlenen düğün adetleri görülür. Evlilik ister düğün töreni isterse de kız kaçırma yoluyla olsun, aileler arasında yeni sosyal ilişkiler ve akrabalık bağları tesis eder.¹³

Nuer toplumunda normal evlilikler haricinde hayalet evlilik adı verilen bir tür uygulamada görülür.¹⁴ Genel evlilik törenleri üç aşamadan meydana gelir. Bunlar da *larcieng* (nişan veya söz kesme), *ngut* veya *kwin* (düğün) ve tamamına erdirmeye aşamalarıdır. Bu törenlerin hepsi halka açık bir şekilde icra edilir. Evlilik sürecindeki bu aşamalar için uzun bir süre hazırlıklar yapılır. Genelde düğün törenleri için rüzgârlı mevsimler, nişan törenleri için yağmurlu mevsimler tercih edilir.¹⁵

Nil havzası yerel inançlarında evlilikle birlikte göze çarpan bir diğer uygulama da hayalet evlenme geleneğidir. Ata ruhları ile bağlantılı olan bu evlilik çeşidi aynı bölgede yaşayan Nuer ve Atuohtar arasında görülen uygulamalardan biridir.

1.1. EVLİLİK ÖNCESİ İNANÇ VE UYGULAMALAR

Afrika kıtasındaki toplulukların birçoğunda olduğu gibi Nuerler arasında da insanları evliliğe hazırlamak ve evliliğe teşvik etmek için çeşitli yollara başvurulur. Hayatta kalmanın tek yolu evlenmektir. Dini bir zorunluluk olarak da görülen bu durum, çocukları doğmadan önce bile ailelerinin onların adına eş seçimi yapmasıyla başlar. Genel olarak eş seçimi aileler ve akrabalar tarafından yapılır. Bazen de evlenecek olan gençler eş seçimini kendileri yapar. Gençlerin eş seçimi yapmalarında kalabalık gruplardaki danslar, ortaklaşa yapılan faaliyetler ve kutlamalar etkili olur. Birbirlerini tanımalarında ve etkilenmelerinde bu tür aktiviteler olumlu katkı sağlar.¹⁶ Eş seçimi ile ilgili başka bir yöntem de sağdıcın kırsalı gezerek uygun eş bulma yoludur. Evlenecek kişinin eş bulma veya seçimindeki en önemli etken sahip olduğu mal varlığı yani sığırlarıdır. Genç kızın, sığırlara ve iyi bir üne sahip olması halinde, kendisi ile evlenecek olan

⁹ John S. Mbiti, *Introduction to African Religion* (London: Heinemann Educational Books Ltd, 1975), 98.

¹⁰ E. E. Evans-Pritchard, "The Nuer: Tribe and Clan", *Sudan Notes and Records* 17, sy 1 (1934): 4,7.

¹¹ E. E. Evans-Pritchard, "The Nuer: Age-Sets", *Sudan Notes and Records* 19, sy 2 (1936): 264.

¹² http://www.orlystern.com/wp-content/uploads/2016/08/This-is-how-marriage-happens-sometimes_.pdf (Erişim: 07 Nisan 2022)

¹³ Mbiti, *Introduction to African Religion*, 102,104.

¹⁴ E. E. Evans-Pritchard, "Economic Life of the Nuer: Cattle", *Sudan Notes and Records* 20, sy 2 (1937): 212.

¹⁵ E. E. Evans-Pritchard, "Nuer Marriage Ceremonies", *Journal of the International African Institute* 18, sy 1 (1948): 29,31.

¹⁶ Mbiti, *Introduction to African Religion*, 98-99.

genci reddetme olasılığı yoktur. Nuerler arasındaki eş seçimi genel olarak bu yollardan geçilerek yapılır. Evlenecek erkek için aday gelin bulunduktan sonra belirlenen bir günde aile üyeleri bir araya gelir. Genç erkek, akrabaları, sağdıç ve arkadaşları kız evine gider. Genç erkeğin ailesindeki ileri gelenler, gençlerin niyetini kızın ailesine açıkça bildirir. Bu esnada kızın ailesindeki yaşlılar, erkeğin sığırları olup olmadığını sorar. *Rietghok* adı verilen bu konuşmaya bir tür sığır görüşmesi adı verilir. Bu tür konuşmaların muhatabı genelde sağdıçtır. Sağdıç, genç erkeğin ne kadar sığırı olduğunu kızın ailesindeki yaşlılara söyler. Evliliğin çoğu aşamasında damada, sağdıç ve diğer iki arkadaşı eşlik eder. Bazen kızın ailesine verilecek sığırlar ile ilgili konuşmalar uzun bir sürece de yayılabilir. Genç erkeğin vereceği sığır sayılarının belirlenmesi ile verilecek başlık parası ve hediyeler de belirlenir. Bu aşamada çoğu zaman talepler kabul edilir. Olumlu geçen bu süreçten sonra belirlenen bir günde nişan sığırı olan *ghok lipa'nın* (*ghok luom*) getirilmesi istenir. Damat ve ailesinin yapacağı bu evlilik töreni hayli maliyetli olarak kabul edilir. Evlilik öncesi bu durum, Afrika'nın birçok yerel kabilesinde genelde birbirine benzer.¹⁷ Kız aileleri için hayli önemli bir kazanç yolu olan evlilik, Güney Sudan toplulukları için en önemli geçim kaynaklarından biridir.¹⁸

Toplumlarda başlık parası yaygın olarak görülen bir uygulamadır. İlkel toplumlar ile ortaya çıkan bu uygulama günümüzde de geçerliliğini korur. Başlık parası; "evlenecek erkeğin veya akrabalarının kız babası veya akrabalarına yaptığı, toplumlara göre değişen, hukuksal ve toplumsal uygulamaları içeren hediye niteliğindeki bir ödemedir. Bu ödeme genellikle para, hayvan (sığır, at, keçi vs.), çeşitli süs eşyaları veya törensel değerler gibi şeylerden oluşur." Nuer toplumunda boşanma durumunda başlık parası (sığırlar) erkeğin ailesine geri verilir. Ayrıca boşanma durumunda çocukları genellikle anneleri yanına alır.¹⁹

Nuer toplumunda genç kızların nişanlılık (*larcieng*) süresinin uzun tutulması pek hoş karşılanmaz. Olası olumsuz durumların ortaya çıkabileceği düşünülendiğinden kardeşler bu durumu kabul etmemek için ısrarcı olur. Nişan törenindeki amaç, geçici bir süreliğine de olsa bu izdivacın iki aile arasında resmi olarak kararlaştırıldığı bir göstergesi olarak görülmesidir. Gelinin ailesine, damat tarafından verilmek üzere *ghok lipa* (*ghok luom*) adı verilen üç-beş baş nişan sığırı hediye edilir. Nişan töreni bitmeden önce bu sığırların teslim edilmesi gerekir. Tören genelde kız evinde yapılır. Tören sabahı damat ve ailesi süslenmiş nişan sığırları ile kız evine varır. Gelin evine giderken nişan topluluğu, savaş düzeni şeklinde yürüyerek gider. Özellikle damat tarafı gelinin annesinin kulübesinin önünde saygı gösterir, yol boyunca ve gelin evi önünde şarkılar söylenir. Gelinin evinin olduğu yerde her iki topluluktaki gençler, davullar eşliğinde dans ederek eğlenir. Gençler arasındaki nişan aktiviteleri gece geç saatlere kadar devam eder. Nişan töreninin ilerleyen saatlerinde gelinin babası, ölmüş atalarının ruhları için adanmış bir sığırı getirir. Törende yer alan *gwan buthni*²⁰, törendekileri rahat bırakmaları karşılığında bu öküzü alıp gitmeleri için ruhlara konuşmalar yapar. Ruhlar için bu sığır bir tür ayin eşliğinde kesilir ve bir sonraki gün de tören devam eder. Kendi köyüne dönmeden önce damat, gelinin annesinin evinin önüne doğurganlığı uzatmak için (henüz menopoza girmemişse) *yang pal* adı verilen bir ip atar. Bununla birlikte gelin annesine bir inek hediye edilir. Nişan töreni, icra edilen bu aktivitelerle tamamlanır. Nişan töreninden birkaç hafta sonra düğün töreni yapılır. Nişan ve düğün arasında geçen zaman diliminde, nihai şekliyle olmasa da sığır sayısında

¹⁷ E. E. Evans-Pritchard, "Nuer Marriage Ceremonies", 31.

¹⁸ http://www.orlystern.com/wp-content/uploads/2016/08/This-is-how-marriage-happens-sometimes_.pdf (Erişim: 07 Nisan 2022)

¹⁹ Mahmut Tezcan, "İlkel Toplumlarda Başlık Parası Geleneği", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 9, sy 1 (1976): 415, 423, https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000453.

²⁰ Gwan Buthni, birçok törende önemli işlevlerde bulunan kutsal bir kişi olarak görülür. Evlilik törenlerinde gelin ve damadın ailelerinin ruhlarına hitap eder. Evlilik törenlerinde her iki tarafın gwan buthnisi yer alır. Gwan Buthni, tören esnasında sol elinde bir mızrak, sağ elinde ise bir su kabağı dolusu içeceği damadın ve gelinin akrabaları arasına serpiştirerek bir tür ayin icra eder. Su kabağındaki içeceğin bir kısmını ata ruhları için havaya fırlatır. Daha sonra sağ eline aldığı mızrağı havaya atacakmış gibi elinde titretir. Bu esnada gelinin soy atalarına hitap ederek mızrağı çağırır. Aynı şekilde damadın gwan buthnisi de bu ayindeki hareketleri tekrarlar. Gwan buthni düğün törenlerindeki bu ritüeller haricinde bir koyunu ve su kabağını ikiye bölme, akrabalık kesme, enest durumlarda ritüeli yönetme gibi görevleri de üstlenir. E. E. Evans-Pritchard, "The Nuer: Tribe and Clan", 33-34.

bir anlaşmaya varılmalıdır. Çünkü bu konuda uzlaşmaya varılamaması halinde düğün yapmak, her iki taraf için de riskli bir durum olarak görülür. Her iki ailenin ortak kararıyla düğün töreni için bir gün belirlenir. Düğün törenleri genel olarak gelin ailesinin ikamet ettiği yerde yapılır. Düğün günü öncesi damat ve gelin/erkek ve kız evinde hazırlıklar yapılır. Damat evinde şarkılar söylenir ve eğlencelere başlanır. Kız evinde aynı şekilde düğün için içecekler hazırlanır ve eğlenceler başlar. Nuer düğünündeki temel özellik, sabah saatlerinde sığırlar hakkındaki tartışmalar ve düğün dansı, öğleden sonra ve akşam ise düğün kurbanı ile ilgili yapılan konuşmalardır. Sığırlarla alakalı bu konuşmalar, damat tarafından verilecek sığırların nasıl toplanacağı, kız ailesinde ise alınacak sığırların nasıl tahsis edileceği hakkında olmaktadır. Bazen sığırlar konusundaki anlaşmazlıklardan dolayı düğün danslarının sabote edileceği ile ilgili tehditler de ortaya atılır.²¹

1.2. DÜĞÜN VE NİHAYETE ERDİRME

Damadın ailesi düğün günü öğleye doğru veya öğleden sonra gelin evine gider. Avluda gelinin ve damadın akrabaları karşılıklı oturur. Gelin için verilecek başlık parası karşılığındaki sığırlar için tartışmalar devam eder. Bu iki grup arasında *leopard postu şefi* (*leopard skin chief: ritüel lideri*²²) aracılık yapar. Bu ritüel esnasında damat ile gelin, *gwan buthnileri* ile çıplaklıklarını gizlemek için bellerine yaban kedisi derisi giyer. Damadın *gwan buthnisi* bu ritüel esnasında dizleri üzerinde bir düğün sopası tutar. Bu esnada tütün parçalarının üzerinde olduğu bir tepsinin gelinin akrabalarına verilmesi ile ritüel tamamlanır. Tütün içilerek sığırlar hakkındaki konuşmalar tekrar devam ettirilir. Diğer taraftan damadın köyünün gençleri şarkılar söyleyerek çiftliğe hücum eder. Damat, gelinin annesinin kulübesinin önünde yer alan *buor'a* mızrağını fırlatır. *Buor*, kadın kulübelerinin önünde yer alan çamurdan yapılan bir çeşit ön camdır. Bu yer aynı zamanda kocanın soyunun ruhunu ve eş statüsünü belirlemek için kullanılır. Bu kulübenin kızı gelin olunca bu cam yükseltilir veya mızraklanabilir. Bu mızrak gelinin ailesine aittir. Damat gelin ailesine bir mızrak veya tütün verebilir. İcra edilen bu uygulamaların yanı sıra gelinin köyünün kızları damadın köyünden gelen gençlere alaycı bir şekilde saldırır. Damadın elindeki düğün sopası davetliler tarafından alınmaya çalışılır. Bu oyun gereği damadın elindeki sopa alınırsa damat, onlara bir buzağı vermek zorunda kalır. Düğün günü boyunca danslar, eğlenceler, sığır tartışmaları, Nuerlere has oyunlar, danslar ve ritüeller geç saatlere kadar devam eder. Dans öncesi ata ruhlarının çağrıldığı bir ritüel daha yapılır. Bu ritüel esnasında gelin ve damadın soyunun mızrak isimleri söylenerek ve ata ruhları çağrılarak icra edilir. Bu ritüelle gelinin ata ruhlarının bu duruma tanık olması sağlanır. Bu tanıklıkla ata ruhlarının bu durumu onayladıklarına inanılır. Her iki tarafın *gwan buthnisi* bu ritüel²³ esnasında aktif rol oynar. Orada hazır bulunanlara her iki *gwan buthni* bazı konularda konuşmalar yapar. O, bu tür durumlarda çoğunlukla kullanılan şu sözleri söyler: “Gelinin elli sığıra karşılık evli olduğu duyurulur.” Ayrıca kocasına bir erkek çocuk doğuracağı ifade edilir. Bu arada *gwan buthni* yere biraz bira döküp, kurban olarak tütün serper. Tören, yapılan bu ritüelle birlikte şiirler okunarak sonlandırılır.²⁴

Afrika yerel kabilelerinin birçoğunda olduğu gibi Nuerlerde de dans birçok uygulama ve ayinde karşımıza çıkmaktadır. Dans öncesi süslenme, boncuklar takma, sığır işaretlerini taklit ederek vücudun boyanması önem arz etmektedir. Ayrıca dans etme, gençlerin birbirlerini tanımalarına ve kur yapmalarına da imkân tanımaktadır.²⁵ Düğün törenindeki dans esnasında icra edilen uygulamalardan biri de gelin babasının *kraaldaki*²⁶ mandallardan birinde bir bağlama kordunu (zincir, urgan veya ip) çıkarması ile başlar. Gelinin babası çıkardığı bu kordunu gelin ve

²¹ E. E. Evans-Pritchard, “Nuer Marriage Ceremonies”, 32-34.

²² Leopard postu şefini E. E. Evans-Pritchard, güçsüz ve dindar bir görevli olarak tasvir etmiştir. Detaylı bilgi için bkz., Peter J. Greuel, “The Leopard-Skin Chief: An Examination of Political Power Among Nuer”, *American Anthropologist*, 1971, 1115-20.

²³ E. E. Evans-Pritchard, “The Nuer: Tribe and Clan”, 33.

²⁴ E. E. Evans-Pritchard, “Nuer Marriage Ceremonies”, 34-35.

²⁵ <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 30 Mart 2022)

²⁶ Bir sığır ağılımının etrafında birkaç kulübeden oluşan evler grubu şeklinde tanımlanabilir. <https://www.britannica.com/topic/kraal> (Erişim: 30 Mart 2022)

damat akrabalarının dizildiği yerin ortasına atar. Amaç, bunu her iki taraftakilerin mızrak ve sopaları yardımı ile havaya asmaya ve yakalamaya çalışmaktır. Bir tür yarışma olan bu etkinliği tamamlayan taraf, bir buzağı veya keçiyi karşı taraftan talep etme hakkına sahip olur. Düğün akşamı veya diğer gün sabah vakti yapılan başka bir uygulama da gelin babasının evlilik öküzü kurbanıdır. *Gwan Buthni*, öküzün sırtına kül sürer ve öküze şöyle der: “Seni kötü bir iş için öldürmeyiz, seni iyi bir iş için öldürürüz. İyi düş.” Bu ifadelerle öküzün cenaze öküzü olmadığı, bunun sadece bir düğün öküzü olduğu söylenir. Kurban edilen bu hayvan, bir kısmı damadın akrabalarına, bir kısmı düğüne gelemeyen yaşlılar ve düğüne katılmayan sığır çobanlarına paylaştırılmak üzere gönderilir.²⁷

Nuer toplumunda sığırlar (Nuer toplumundaki evlilik aşamalarında, “gelinin babaannesi, büyükannesi, büyükbabası, anneannesi ve büyükbabası, babası, annesi, amcası, teyzesi, teyzesi, babanın ruhu, annenin ruhu, rahim kardeşi ve baba tarafından üvey kardeşi için belirli sayıda sığır sağlanmak zorundadır.)²⁸, hayatın her aşamasında önemli bir yer tutar. Sığırlar hane halkındaki fertlerin ortak malı olarak kabul edilir. Aynı zamanda hane halkındaki kadınlar inekleri kullanma hakkına sahiptir. Evlenmek için sırası gelen erkek çocuk, daha önce evlenen kardeşinin sürüden eksilen sığırlarının tekrar çoğalmasını beklemek zorundadır. Bu yüzden Nuerler, sürülerinin erkek çocuklarının tümünün evlenmesi ile bölünmesini asla kabul etmezler. Evlenen erkek çocuklar, ailelerinin bitişiğinde kuracakları çiftliklerde yaşayarak hayatlarını devam ettirirler. Kardeşler arasındaki sığır bağı uzun bir süre devam eder. Özellikle aileden birinin kız çocuğu evlendiği zaman diğer aile fertleri evlenmiş olsalar bile karşı taraftan gelecek sığır ve hediyelere ortak olur. Hatta dayılar, halalar, büyükbabalar ve uzak akrabalar bile bu onlardan pay alır. Bazı toplumlarda evlilik birliği genel olarak sığırların karşı tarafa ödenmesi ile sağlanır. Bu süreçteki aşamalar bazı ritüeller ile yapılır.²⁹

Doğru Nuer toplumu arasındaki yasal olarak bağlayıcı olan evliliğin son aşaması *Mut*'tur. *Mut*, genelde tamamlama ve nihayete erdirme anlamında kullanılır. *Mut* günü öncesi biralar demlenir. Sabahın erken saatlerinde damat ve köyün gençleri gelin almaya gider. Yolda şarkılar söylenir, dans edilir. Gelini almadan önce kızın ailesi tarafından pipo, tütün, mızrak gibi hediyeler istenir. Genç erkekler bu hediyeleri vereceklerine söz verir. Bu arada gelin ve kız arkadaşları (bir çeşit sağdıç) yağlanıp süslenir. Gelin alındıktan sonra damat ve gelin kafilesi damadın köyüne doğru geri döner. Dönüş esnasında da şarkılar söylenir, danslar icra edilir. Köye varınca köyün gençleri tarafından gelin ve beraberindekiler karşılanır. Damadın annesinin evinin önünde gelin alayı tarafından şiirler/deyişler okunur. Buradaki uygulamalar genelde kadınlar tarafından yapılır. Erkekler genellikle bu esnada izleyici konumundadır. Damat kendi köyünde akrabaları tarafından bir uygulamaya tabii tutulur. Damadın bir akrabası, kulübenin iç eşliğine bir ip bağlar. Evliliğin verimliliğini arttırdığına inanılan bu ritüel esnasında damat, gelin ve ikisinin sağdıçları sırayla o ipin üzerinden sürünür. Böylece bu evliliğin bolluk ve bereket içerisinde geçeceğine inanılır. *Mut* günü akşamı gelin, keçi derisinden yapılmış bir şapka ile kulübeye girer ve damat da ona eşlik eder. Bu esnada bazı uygulamalar yapılır. Kadına bağlama ipi ile vurulur. Başına taktığı şapka çıkartılır, kuşak kırılır. Böylece ilk günkü *Mut* ayını sona erer.³⁰

Mut günü gecesi gençler ve misafirler gece boyu eğlenir. Ertesi sabah, kurban, aklanma ve gelinin başının tıraş edilmesi şeklindeki üç ayın sırasıyla yapılır.

Ayinlerin ilki kurban ritüelidir. Kurban edilecek hayvanın³¹ öküz olması gerekir. Eğer damadın babası fakirse kesilecek bu hayvan bir keçi de olabilir. Damadın *gwan buthnisi*, sığırın

²⁷ E. E. Evans-Pritchard, “Nuer Marriage Ceremonies”, 35.

²⁸ D. D. Nsereko, “The Nature and Function of Marriage Gifts in Customary African Marriages”, *The American Journal of Comparative Law* 23, sy 4 (1975): 685.

²⁹ E. E. Evans-Pritchard, *The Nuer: A Description of the Modes of Livelihood and Political Institutions of A Nilotic People*, 17.

³⁰ E. E. Evans-Pritchard, “Nuer Marriage Ceremonies”, 37.

³¹ Afrika’da yaygın olan hayvan kültürü için bkz., Hammet Arslan, “Afrika Topluluklarında Tabiat Kültü ve Tabii Unsurlara Atfedilen Güçler”, *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 4, sy 8 (2017): 2-16; Mustafa Alıcı,

sırtına bir kül sürer. Damadın soyunun mızrak adını söyler ve gelinden bahseder. Ayrıca bu kurban törenine tanık olmaları için ata ruhları çağrılır. Ata ruhlarının bu kurban ayinine şahitlik etmeleri ve bu evliliği oğullar ile kutsamaları söylenir. Yapılan bu ritüelle damadın soyunun kesilmeyip uzun bir süre devam edeceğine inanılır. Ayrıca *gwan buthni*, kurban esnasında ata ruhlarına hitaben, “Şimdi öküzünü görüyorsun; evlenmemiş bu genç kıızı da görüyorsun. İyi bir eş olsun. Çokça çocuk ve oğul doğurmasına izin verin. Kocasının evinde iyi çalışsın; inekleri sağılsın, sığır gübresini kurutsun; müsrif değil sadık bir eş olsun.” sözleri ile bu evliliğin mutlu ve devamlı olması temennilerinde bulunur. Daha sonra öküz mızraklanır. Et parçalara ayrılarak dağıtılır. Davetlilere ikram edilir. İkincisi aklanma/arınma ayinidir. Bu ayine *lak teetni ka ciik* adı verilir. Aklanma ayini gelini ziyarete gelen bekar arkadaşları için yapılır. Bu ayine göre ellerin bileziklerle yıkanması gerekir. Şöyle ki kızlar kulübede oturur ve onlara içine ılık su konulan çömlek verilir. Kulübede bulunan kızlardan biri elini çömleğe daldırır, yıkar ve sonra da kolundaki bileziği çıkarıp, çömleğin içine koyar. Daha sonra dışarıda bekleyen eşinin akrabalarına çömlek verilir. Aynı şekilde dışardakiler ellerini bu su ile yıkar ve bileziği dışarı çıkarır. Çömlek tekrar kulübenin içine götürülür. Bir bakire ve farklı bir akraba bu olayı tekrarlar. Bu tören esnasında damadın tüm akrabaları bilezik almak zorundadır. Çömleğe elini koyan erkeğe zayıf bir bilezik çıkarırsa, onu oraya koyan kıızı azarlayabilir ve kızın kolundaki daha iyi bileziği seçebilir. Üçüncü ve son ritüel ise gelinin eşinin bir akrabası tarafından tıraş edilmesi ayinidir. Bu ayin, aile içi yapılan bir uygulama olup gelinin arkadaşlarının ayrılmasından sonra yapılır. Saçın tıraş edilmesi uygulaması gelinin statüsünün değiştiğini gösterir. Böylece gelin bekaret kıllarından arınır. Toplum içerisinde “O, bir eş oldu” denilir. Bu uygulama ile birlikte gelin süslerinden de sıyrılır ve kocası tarafından yeni alınan elbiseler ile tekrar süslenir.³²

Nuer toplumunda yeni evli kadın belli bir süre babasının evinde kalır. Genç eşe, *cek ma kau* ismi verilir. Bu süre zarfında ailesi ona bir kulübe, yatacak bir post, birkaç su kabağı verir. Kadının kocası ile birlikte sürekli yaşamasına izin verilmez. Kocasını, kadının köyüne onu ziyarete geldiğinde onun kulübesinde kalır. Evli kadın kocasının kendi köyüne dönmesi ile beraber bekarlığındaki hayatına geri döner. Geceleri kız kardeşleri ile uyur. Evli kadın yalnızken rahat olmasına rağmen yanında birileri olunca utangaç bir şekilde hareket eder. Kocasını eşini görmeye geldiğinde kayınvalidesi ile karşılaşmamaya özen gösterir. Kayınvalidesi damadının mızraklarını kulübe dışında görürse onları alıp saklar. Bu durumda damat, bunları tekrar istemeye çekinir.³³

Evlilik aşamaları boyunca damat kayınvalidesine saygılı olmak zorundadır. Çocuk doğduktan sonra damadın statüsü değişir ve gelinin ailesi tarafından bir akraba olarak kabul edilir. Damat belli bir süre kayınvalidesi ile açıkça konuşmaz, onun evinde yemek yemez ve asla onun önüne çıplak çıkmaz.³⁴ Çocuk doğana kadar erkek eş, kadının halkı tarafından tam anlamı ile benimsenmez. Özellikle düğün sığırları evliliğin bu aşaması tamamlamadan verilmez. Erkek eş de bekarlığındaki gibi ailesi ile beraber yaşar. Kadının eşini, köyde ziyaret etmesi ve işlerde kocasına yardım etmesi olağan bir durumdur. Fakat kadın eş, hasat zamanında ne kadar çalışmışsa hasadı kendisi ile birlikte ailesine götürür.³⁵ Kadın, çocuğun doğumundan süttten kesilene kadar ailesiyle birlikte kalmaya devam eder. Bu süre içerisindeki birliktelikler sığır ödenerek kurallarla esnetilebilir. Kısırlık nedeni ile evlilikler bozulursa sığırlar iade edilir.³⁶ Ancak kadının kısır olması veya kadının evliliği bozacak herhangi bir duruma sebep olması durumunda sığırların toplanmasında çok büyük sıkıntılar ortaya çıkabilir.

“Özgür Serengeti: Afrika Yerel Dinlerinde Hayvan Hakları”, *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi* 8, sy 22 (2020): 63-82.

³² E. E. Evans-Pritchard, “Nuer Marriage Ceremonies”, 38-39.

³³ E. E. Evans-Pritchard, 40.

³⁴ https://lailima.hawaii.edu/access/content/user/millerg/ANTH_200/A200Unit2/NuerMarriage.html (Erişim: 28 Mart 2022)

³⁵ E. E. Evans-Pritchard, “Nuer Marriage Ceremonies”, 39.

³⁶ https://lailima.hawaii.edu/access/content/user/millerg/ANTH_200/A200Unit2/NuerMarriage.html (Erişim: 28 Mart 2022)

Nuer toplumunda çocukların dünyaya gelmesi mutluluk verici bir durum olarak kabul edilir. Çocukların bakımı ve yetiştirilmesinden hane halkı sorumludur. Çocuğun doğumu ile birlikte koca, eşinden uzak durur. Hatta çocuk süttten kesilene kadar bu durum devam eder. Ayrıca kürtaj pek hoş karşılanmayan bir durumdur. Ama nadir vakialarda da rastlanır.³⁷

Gelinin doğurduğu ilk çocukla ilgili *nongpuka* olarak bilinen küllere getirme ayini gerçekleştirilir. Bu ayine göre *pai dai* adı verilen emziren anne, bebeği kocasının evine getirir. Kocasının büyükbabasının ahırının ortasındaki ocağın küllerine bırakır. Hane halkı arasında gerçekleştirilen bu ayin esnasında içecekler hazırlanır ve içilir. Doğan ilk çocuğun süttten kesilmesinden sonra kadın bir boynuz kaşık ve su kabağı ile kocasının evine gider. Sembolik olarak getirilen bu kaşık ile birlikte bu kadın artık kocasının evinde yaşar. Bahçelerini çapalar, ineklerini sağar, kendine ait bir kulübesi olur. Atalarının ruhu artık yeni hanesinde yaşar. Nuerler arasında farklı uygulamalar görülsede evlilik törenlerinde nişan, düğün, tamamlama, ilk çocuğun doğumu, ilk doğan çocuğun babasının yanına getirilmesi, kaşık sunulması gibi aşamalar ile birlikte tamamlanır.³⁸

1.3. ERGINLEME (ÇOCUKLUKTAN YETİŞKİNLİĞE GEÇİŞ)

Erginleme, ilkel topluluklarda belli bir yaştan sonra çocuğu hayata hazırlamak amacı ile birtakım sınav ve uygulamalardan geçirilmesiyle icra edilen bir uygulamadır. Ergenlikten yetişkinliğe geçiş aşaması olarak adlandırılan erginleme, adaylara kendi kültürlerini, kült araçlarını, ritüellerini benimsetme ve bunları gelecek nesillere aktarma açısından önemlidir. Aday çocukların veya gençlerin bir tür eğitime ve zorlu sınavlara tabii tutulması, toplum içerisinde statü kazanmalarında önemli bir araçtır. Erginleme süreci, adayın gelecekteki yaşantısında karşılaşıcağı tüm sorunların çözümünde de bir tür ön hazırlık aşaması olarak görülür.³⁹

Nuer toplumunda erginleme denilince bazı fiziki ve eğitimsel ritüeller akla gelir. Kızlar için yetişkinliğe geçiş, kız annesinin annelik ve ev yönetimi hakkında bilgiler vermesi ve kızı bazı aşmalardan geçirmesi ile tamamlanır. Erkek çocuklar da ise erginleme, bazı fiziksel uygulamalar ve testlerden geçirilerek yapılır. Yapılan bu uygulamalar karmaşık ritüeller şeklindedir. Genelde 9-13 yaşları arasında yapılan bu törenler, yaşa, zamana ve duruma göre değişkenlik gösterir.⁴⁰ Erginleme öncesi çocuklar inekleri sağar; keçi, koyun, buzağı bakar.⁴¹

Nuer toplumunda Erginleme, "Erginleme öncesi dönem" ve "Erginleme dönemi" olmak üzere ikiye ayrılır. Bu sürecin başlangıcı bıçak çıkarıldığında (*ngom kam rar*), sürecin sonu ise bıçak asıldığında (*ba ngom ngaj*) şeklinde bilinir. Başlangıç aşamasında sığır uzmanı bir sığırı öldürür ve orada büyük bir dans yapılır. Daha sonra sığır uzmanı bir konuşma yapar.⁴²

Nuer toplumunda erginleme denilince farklı uygulamalar da karşımıza çıkmaktadır. Bu uygulamalardan biri de kişinin alnında birbirine paralel altı yara izi alması şeklinde yapılan bir ayindir. Keskin bir bıçak ile yapılan bu izlere *gaar* adı verilir. Bu paralel çizgiler haricinde noktalı çizgiler şeklinde de *gaar* yapılır. Yapılan bu inisiyasyon (erginleme) ayini ile kişi yetişkin statüsüne ulaşır. *Gaar* almadan kişi çocuk olarak görülür, ona göre muamele edilir.⁴³ Yapılan bu uygulama çok acı verici olmasına rağmen, çocukların gösterdiği cesaret ve acıya dayanıklılık onların takdir edilmesinde büyük öneme sahiptir. Kesim sonrası gençler iyileşene kadar تنها bir yerde sırt üstü yatarak dinlenir. Bu süre içerisinde anneleri ve akrabaları tarafından ziyaret edilir. Yemek verilir ve ihtiyaçları giderilir. İyileştikten sonra inziva süreleri dolduktan sonra

³⁷ E. E. Evans-Pritchard, "The Nuer Family", *Sudan Notes and Records* 31, sy 1 (1950): 35.

³⁸ E. E. Evans-Pritchard, "Nuer Marriage Ceremonies", 40.

³⁹ Ayhan Aslanoğlu, "Afrika Yerel İnançlarında Erginleme Törenleri", *Gençlik ve Din*, ed. Banu Gürer (İstanbul: Kriter Yayınevi, 2022), 447-50.

⁴⁰ <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 30 Mayıs 2022)

⁴¹ E. E. Evans-Pritchard, "The Nuer: Age-Sets", 234.

⁴² E. E. Evans-Pritchard, 235.

⁴³ Molefi Kete Asante, "Nuer", *Encyclopedia of African Religion*, ed. Molefi Kete Asante ve Ama Mazama (California: SAGE Publications, Inc., 2009), 461.

nehre yıkanmaya gidilir. Daha sonra erginlenen çocuklar evlerine döner ve erkek olmaları tüm topluluğa ilan edilir. Erginlemenin bitimi ile ziyafetler verilir. Şarkılar söylenip, dans edilir.⁴⁴ Erkek çocuğun alınanda çizgilerin kesilmesi ebeveynleri tarafından büyük sevinç kaynağıdır. Çünkü erginleme ritüelleri ile genç, aile kurmak ve soyun devamını sağlamak için hazırdır. Aynı zamanda erginleme evliliğin eşiği ve atalarını hatırlatacak oğulların doğumunun da bir göstergesidir. Erginleme ayinlerinin sona ermesi ile gençler için evlilik ile devam edecek bir süreç başlar.⁴⁵

Erginlenmemiş çocuğun sığırlarla temas etmesi, tabu olarak görülür. Erginlemeden sonra çocuğun inekleri sağması yasaktır. Artık o, yetişkinliğe erişir ve sığırlara çobanlık yapar. Babası tarafından kendisine birkaç sığır verilir. Böylece öküzlerin arkasında dans edip şarkı söyleme hakkı elde eder.⁴⁶ Afrika yerel inançlarının büyük bir çoğunluğunda olduğu gibi Nuer toplumunda da erkek ve kız çocuklarının erginlenme aşamalarını başarı ile tamamlaması sonucunda evlilik yapmaları ve aile kurmalarında herhangi bir engelin olmadığı kabul edilir.

2. HAYALET EVLENME GELENEĞİ

Afrika yerel inançlarında insanların ruhsal dünyası, ruhlar ve yaşayan ölümler çerçevesinde şekillenir. İlahi dinler haricinde Afrika halkları yüce varlığa inanmanın yanı sıra diğer manevi güçlere de inanır. Bu inançlardan biri de ata ruhlarıdır. Afrika topluluklarında yaşamın amacı, ölümden sonra ata olmaktır. Ölüm ile birlikte yaşam süreci tamamlanır. Ölen kişi için yapılan cenaze törenleri, ölen kişiyi güvenli bir şekilde öte tarafa geçişini sağlamaktan ziyade geride kalanları koruma düşüncesi üzerine kurulur. Çünkü Afrika yerel inançlarında ölümlerin yaşayanlar üzerinde gücü olduğuna inanılır.⁴⁷

Atalar kültü, bir kabilenin veya ailenin ölmüş fertlerine duyulan saygı, hürmet ve korkuyu ifade eden bir husustur. Bu kültür, geleneksel yaşamın gelecekteki nesillere ulaştırılmasında önemli bir rol oynar. Yerel kabilelerin birçoğunda ölen ataların kendileri ile birlikte yaşadığına dair inançlar görülür. Ataların yerel halk üzerinde bazen koruyucu özelliği olduğuna, bazen de bolluk ve bereketin vuku bulmasında etkili olduğuna inanılır. Fakat yaşanan bazı olumsuz durumlardan da ataların sorumlu tutulduğu bilinen bir gerçektir. Her daim ataları memnun etme düşüncesi, onlara karşı bazı inanç ve pratiklerin geliştirilmesinde etkili olmuştur. Onlara sunulan kanlı ve kansız kurbanlar bunun en güzel örneğidir.⁴⁸

Afrika yerel inançlarında aile kavramı hem yaşayan üyelerden hem de atalardan meydana gelir. Ataların yanı sıra başlarında olduklarına ve kendilerini sürekli gözetlediklerine inanılır. Onların klanların bir parçası olduğu düşünülür. Atalar sayesinde yaşayanlar ile ruhlar dünyası birbiri ile ilişki halindedir.⁴⁹ Nuer toplumunda atalarıyla sürekli iletişim halinde olmalarını topluluğun devamlılığında etkili olduğuna inanılır. Onlarla iletişime geçmenin yollarından biri de sığırların derisine kül yayma şeklindedir. Bu amaçla yapılacak ayinlerde bir inek kurban edilir. Kurban yoluyla ulaşılan ataların eylemlerinin, yüce varlığın (Kwoth) bir alameti olduğuna inanılır.⁵⁰

Hayalet evlilik, Nuer toplumunun yanı sıra Afrika yerel halklarından biri olan Atuotlar, Çinliler, Japonlar ve Antik Yunanlılar arasında ortaya çıkmış bir uygulamadır. Yukarıda adı verilen tüm topluluklardaki hayalet evlilik uygulamaları aynı şekilde değildir. Özellikle Japon ve Çinlilerde hem erkek hem de kadınların hayalet evlilik yapmasına izin verilir. Genelde hayalet evliliklerinin yapılmasında aile adının devamının sağlanması amaçlanmıştır. Sadece bu konuda

⁴⁴ <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 30 Mayıs 2022)

⁴⁵ E. E. Evans-Pritchard, *Nuer Religion* (London: Oxford University Press, 1956), 257-58.

⁴⁶ E. E. Evans-Pritchard, "The Nuer: Age-Sets", 234.

⁴⁷ Elizabeth Onyedinma Ezenweke, "The Cult of Ancestors: A Focal Point for Prayers in African Traditional Communities", *Journal of Religion and Human Relations* 1, sy 1 (2008): 1,3.

⁴⁸ Hammet Arslan, "Afrika Topluluklarında Atalar Kültünün Önemi ve İşlevi", *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 3, sy 6 (2016): 7, 9-10, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/buiifd/issue/26878/281335>.

⁴⁹ Simeon Abiodun Ige, "The Cult of Ancestors in African Traditional Religion", *An Encyclopaedia of the Arts*, 2006, 27.

⁵⁰ Asante, "Nuer", 461.

Japonların böyle bir kaygıları olmadığı belirtilmektedir. Ayrıca yapılan hayalet evlilik uygulamalarının ortak noktalarından biri de ölen kişinin intikamcı ruhunu yatıştırmak olduğu görülür.⁵¹

Nuer toplumundaki inanç ve uygulamalardan en göze çarpanı hayalet evlenme geleneğidir.⁵² Ata ruhları ile bağlantılı olan bu ritüel, Afrika yerel inançlarında nadiren de olsa görülen bir uygulamadır. Nuer toplumunda ölümlerin sosyal hayatta adından söz ettirmelerinde hayalet evlilik ile birlikte levirat uygulamaları da etkilidir. Nuer toplumu ile ilgili birçok araştırma yapan E. E. Evans-Pritchard konu ile alakalı olarak şu ifadeleri kullanır: “Vekaleten evlilik yapan koca, başkası adına sığırlara para ödediği ve bir başkasının adına da olsa evlilik törenlerini yerine getirdiği sürece bir kadınla evlenebilir.”⁵³

Hayalet evlenme geleneği, genel olarak evlenmeden önce ölen erkek çocukların veya erkek çocuğu olmadan ölen kişilerin adını yaşatmak için yapılan bir çeşit evlilik olarak bilinir. Bu genel tanımın yanı sıra Nuerler, ölen kişinin soyunu devam ettirecek bir kimsenin olmaması durumunda erkek kardeşinin eşlerinden birinin ölen kardeşin hayaleti ile evlenmesi sonucu vuku bulan bir evlilik biçimi olarak tanımlar. Hayalet evlilikteki amaç, “babasoylu” bir soy şeceresi ortaya koymak ve hatırlanmaktır. Hayalet evlilik sisteminde hem maddi hem de manevi olarak ölen kişinin haklarını devam ettirmek ana etken olarak ele alınır.⁵⁴ Hayalet evlilik aynı zamanda ölen kişinin kardeşinin veya yakın akrabalarından birinin onun adına evlenmesiyle de gerçekleşebilir. Ölen kişinin hayaleti bu evlilikteki yasal kişidir. Doğan çocuklar onun adına anılır.⁵⁵

Hayalet evlenmede çocuğu olmazsa bile eşin sığırlar üzerinde varis olması doğal bir davranış olarak görülür. Hayalet evlilikte geride bırakılan hayalet sığırları (*ghok jookni*) kutsal kabul edilir. Bu sığırların başka amaçlarla kullanılması doğru bir davranış olarak görülmemektedir.⁵⁶ Hayalet evlilikle kadının durumu, “Evlilik sığırlarına katkıda bulunan insanların soyunun karısı olur.” sözü ile tanımlanır.⁵⁷ Hayalet evlilik, ölen kişinin yerine erkek kardeşinin durması dışında genelde normal evlilik gibi yapılıdır. Bu evlilik şekli ile kadın toplumda saygı görür ve evli bir kadın olarak kabul edilir. Ölen kişinin erkek kardeşi bu evlilikle beraber kocalık vazifelerini yerine getirecek şekilde yaşamını sürdürür. Hayalet evlenme geleneğinin devam etmesinde hayalet eşten kalan malların el değiştirmesine müsaade edilmemesi etkili olmaktadır.⁵⁸

Hayalet evlenme geleneğine ata-çocuk ilişkisi açısından bakıldığında William Lakos’un şu sözleri dikkat çekicidir: “Birey, atalara saygıyla desteklenen bir dünyada, torunları sayesinde var olur ve ataları sadece onun aracılığı ile var olur.” Bu düşünce aile-akrabalık-atalar ağının devamında etkin bir rolü oynar. Aynı zamanda ata ruhlarının yaşayanlar ve yakın zamanda ölenlerin üzerinde etkili bir otorite kurduğu görüşü benimsenmektedir.⁵⁹ Nuer toplumunda yaşayanların, ölümlerine borçlu olduklarına inanılır. Bu borcun ödenmesi için de onlar için bazı ritüeller gerçekleştirilir. Eğer ölümler için bir şey yapmazlar ise onların intikam (*cien*) almak için kendilerine musallat olacağına inanılır. Bu intikamın kendileri için bir hastalık veya talihsizlik

⁵¹ Lucas J. Schwartz, “Grave Vows: A Cross-Cultural Examination of the Varying forms of Ghost Marriage among Five Societies”, 2010, 85-93.

⁵² Asante, “Nuer”, 460.

⁵³ John W. Burton, “Living with the Dead: Aspects of the Afterlife in Nuer and Dinka Cosmology (Sudan)”, *Anthropos* 73, sy 1/2 (t.y.): 149-50.

⁵⁴ John W. Burton, “Ghost Marriage and the Cattle Trade among the Atuat of the Southern Sudan”, *Journal of the International African Institute* 48, sy 4 (1978): 402; Schwartz, “Grave Vows: A Cross-Cultural Examination of the Varying forms of Ghost Marriage among Five Societies”, 85.

⁵⁵ https://lailima.hawaii.edu/access/content/user/millerg/ANTH_200/A200Unit2/NuerMarriage.html (Erişim: 28 Mart 2022)

⁵⁶ Burton, “Living with the Dead: Aspects of the Afterlife in Nuer and Dinka Cosmology (Sudan)”, 151.

⁵⁷ John W. Burton, “Ghost, Ancestors and Individuals Among the Atuat of the Southern Sudan”, *Man* 13, sy 4 (1978): 612.

⁵⁸ <https://www.ssozinha.com/post/marryingthedeath> (Erişim: 01 Haziran 2022)

⁵⁹ Nicola Harrington, “Ancestors and Ancestor Worship”, *Vocabulary for the Study of Religion*, ed. Robert A. Segal-Kocku von Stuckrad (Leiden/Boston: Brill, 2015), 1/74-75.

şeklinde ortaya çıkacağı inancı mevcuttur. Bu tür inançların temelinde tanrı Kwoth aracılığı ile vuku bulacağına inanılır.⁶⁰ Ölen kişiler için hayalet evliliklerin yapılmaması durumunda geride kalan tüm ailenin yok olacağına inanılır. Bu durumda hayalet, “Benim eşyalarımın kaldın ama benim için bir eşle evlenmedin.” der. Ardından yemek pişiren ve çocuk doğuran bir eşinin kalması halinde hayaletin mutlu olacağına inanılır.⁶¹

Nuer toplumunda çocuk, tanrı Kwoth’un bir nimeti olarak kabul edilir. Çocuklar, ebeveynleri ve akrabaları için gelecekte onların aracılığı ile alacakları maddi olanakların bir nişanesi olarak görülür. Nuerler “Biz çocukları yiyoruz.” sözü ile çocuklardan bu şekilde yararlandıklarını kastederek. Erkek çocukları avlanmaya, balık tutmaya ve yiyecek getirmeye; kız çocuklarının ise evlilik yolu ile kazanç getirmeye başlaması ile çocuklar toplum içerisinde yer edinir. Çocuklar bu aşamalardan sonra kendi akrabaları arasında gerçek bir akraba olma seviyesine gelir. Çocukların bu şekilde önemli olması, sosyal ve fiziksel babalığın ne denli önemli olduğunu gösterir. Çocuğun her iki babalık şeklinde de aynı kişiye ait olması, bir çocuğun gerçek soy çizgisini ön plana çıkarır. Dolayısı ile erkeğin bu konudaki bakış açısı, çocukları doğuranın kadınlar değil sığırlar olduğu şeklindeki anlayışının önemine vurgu yapar.⁶²

Hayalet evlenme geleneğine benzer bir durumda Levirat evliliğidir. Bu evlilik biçiminde ölen kişinin, eş ve çocukları hayatta ise uygulanır. Ölen kişinin erkek kardeşi, ölen kişinin çocuklarının ve eşinin sorumluluğunu üstlenir. Onlara ayrı bir kulübe yapar ve onları her anlamda korur. Dul kadın ile tam anlamı ile bir evlilik yapılmaz.⁶³ Levirat evlilikte ölen kişinin erkek çocuğu var ise sığırlar oğluna geçer. Fakat ölen kişinin erkek çocuğu yoksa bu sığırlar erkek kardeşe geçer. Ancak bu uygulama insiye (erginlenmiş) olmuş erkekleri kapsar.⁶⁴ Levirat evlilik uygulamasında kocaları ölen dul kadınlar ne yeniden evlenir ne de mirasçı olarak kabul edilir. Ölene kadar ölen kocaları ile evliliğe devam ederler. Fakat dul kadının kocasının erkek kardeşleri ile yaşamazsa, istediği herhangi bir erkekle evlenmeden yaşayabilir. Bu durumda dul cariyein beraber yaşadığı erkekle doğurduğu çocuklar ölen kocasına ait olur.⁶⁵

Nuerlerin savaş ile birlikte Hıristiyanlığı benimsemesi sonucu bazı konularda değişimlerin olduğunu gözlemlendiği belirtilmektedir. Özellikle Hıristiyanlığın kabulü ile evlilik biçimlerindeki uygulamaların olumsuz yönde etkilendiği kabul edilmektedir.⁶⁶

SONUÇ

Evlilik, tarihi çok eski dönemlere kadar uzanan ve tüm toplumlarda benimsenmiş bir uygulamadır. Bu uygulama, Afrika yerel inançlarından biri olan Nuer toplumu arasında da ön plan çıkmıştır. Erginleme aşaması ile onay verilen evlilik süreci, çocuğun süttan kesilmesine kadar süren bir dönemi içine alır. Uzun bir zaman dilimini kapsayan evlilik aşamaları, Nuer toplumunda düzenlenen çeşitli ayin ve pratikler sonucunda tamamlanır.

Nuer toplumunda evlilik denilince akla gelen en önemli unsur sığırlardır. Sığırlar Nuer toplumu için hayatın her aşamasında ihtiyaç duyulan bir varlıktır. Evliliklerin gerçekleşmesinde büyük bir öneme sahip olan sığırlar hem inanç hem de pratikler açısından özel bir yere sahiptir. Evlenmek isteyen gençlerin sığır beslemeleri ve onların sayılarını arttırmaları gerekir. Çünkü sığır olmadan evliliklerin gerçekleşmesi zor bir durum gibi görünür. Bir tür kazanç yolu olarak görülen sığır alış-verişleri daha çok evlilik yolu ile gerçekleşmektedir. Sığırların başlık parası olarak kullanıldığı Nuer toplumunda çocuk yaşta kız çocuklarının zorla evlendirilmesi bu alış-verişin olumsuz sonuçlarından biri olmuştur.

⁶⁰ Burton, “Living with the Dead: Aspects of the Afterlife in Nuer and Dinka Cosmology (Sudan)”, 144-46.

⁶¹ John W. Burton, “Ghost, Ancestors and Individuals among the Atuat”, *Anthropos* 75, sy 1/2 (1980): 56.

⁶² Sharon Elaine Hutchinson, *A Guide to the Nuer of Jonglei State* (Madison, 2012), 19-21.

⁶³ https://lailima.hawaii.edu/access/content/user/millerg/ANTH_200/A200Unit2/NuerMarriage.html (Erişim: 28 Mart 2022)

⁶⁴ Schwartze, “Grave Vows: A Cross-Cultural Examination of the Varying forms of Ghost Marriage among Five Societies”, 85.

⁶⁵ E. E. Evans-Pritchard, *Nuer Religion*, 163.

⁶⁶ Hutchinson, *A Guide to the Nuer of Jonglei State*, 27.

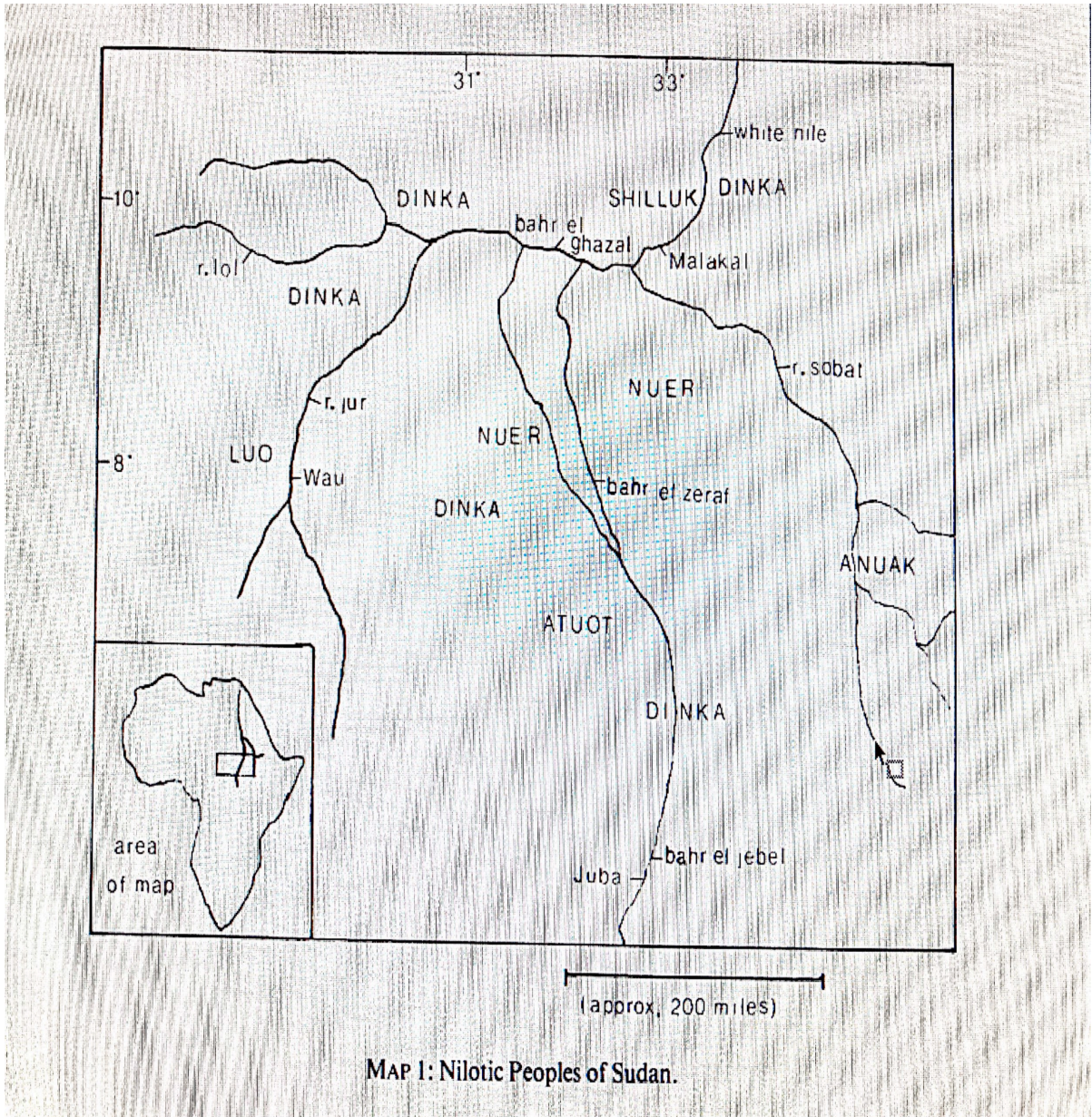
Hayalet evlenme geleneği ile birlikte atalar ruhunun yaşatılması, Nuer toplumu açısından büyük bir öneme sahiptir. İsimlerinin bu şekilde bir evlilikle ön plana çıkarılması ve doğan çocuğun hayalet ataya atfedilmesi, Nuer toplumunda göze çarpan inanç ve uygulamalardan birisidir. Ata ruhlarının memnun edilmesi için yapılan bu tür pratikler, ayinler ve kurbanlar birçok toplumda da görülmektedir.

Nuer toplumunun zamanla Hıristiyanlığı benimsemiş olması bu toplumdaki bazı inanç ve uygulamaların eskiye nazaran azaldığı sonucuna varılmıştır. Hayalet ve levirat evlenmelerindeki düşüşün de bu durumdan etkilendiği söylenebilir. Kadınların zorla evlendirilmesinin devam ettirilmesinin yanı sıra ölen kişinin eşinin ve kardeşlerinin elde ettikleri malları koruma endişesi, hayalet ve levirat evlenme biçimlerinin yaşatılmasındaki en önemli faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Alici, Mustafa. "Özgür Serengeti: Afrika Yerel Dinlerinde Hayvan Hakları". *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi* 8, sy 22 (2020): 63-82.
- Arslan, Hammet. "Afrika Topluluklarında Atalar Kültünün Önemi ve İşlevi". *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 3, sy 6 (2016): 7-27.
- Arslan, Hammet. "Afrika Topluluklarında Tabiat Kültü ve Tabii Unsurlara Atfedilen Güçler". *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 4, sy 8 (2017): 1-16.
- Arslan, Hammet. "Geleneksel Afrika Dini'nde Tanrı Tasavvuru". *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi* 2, sy 4 (2015): 7-25.
- Arslan, Hammet. "Manu Kanunnamesi'nde Evlilik". *Milel ve Nihal: İnanç, Kült ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 10, sy 1 (2013): 91-129.
- Asante, Molefi Kete. "Nuer". *Encyclopedia of African Religion*, editör Molefi Kete Asante ve Ama Mazama, 460-61. California: SAGE Publications, Inc., 2009.
- Aslanoğlu, Ayhan. "Afrika Yerel İnançlarında Erginleme Törenleri". *Gençlik ve Din*, editör Banu Gürer, 447-68. İstanbul: Kriter Yayınevi, 2022.
- Burton, John W. "Ghost, Ancestors and Individuals among the Atuat". *Anthropos* 75, sy 1/2 (1980): 49-64.
- Burton, John W. "Ghost, Ancestors and Individuals Among the Atuat of the Southern Sudan". *Man* 13, sy 4 (1978): 600-617.
- Burton, John W. "Ghost Marriage and the Cattle Trade among the Atuat of the Southern Sudan". *Journal of the International African Institute* 48, sy 4 (1978): 398-405.
- Burton, John W. "Living with the Dead: Aspects of the Afterlife in Nuer and Dinka Cosmology (Sudan)". *Anthropos* 73, sy 1/2 (t.y.): 141-60.
- D. D. Nsereko. "The Nature and Function of Marriage Gifts in Customary African Marriages". *The American Journal of Comparative Law* 23, sy 4 (1975): 682-704.
- E. E. Evans-Pritchard. "Economic Life of the Nuer: Cattle". *Sudan Notes and Records* 20, sy 2 (1937): 209-43.
- E. E. Evans-Pritchard. "Nuer Marriage Ceremonies". *Journal of the International African Institute* 18, sy 1 (1948): 29-40.
- E. E. Evans-Pritchard. *Nuer Religion*. London: Oxford University Press, 1956.
- E. E. Evans-Pritchard. *The Nuer: A Description of the Modes of Livelihood and Political Institutions of A Nilotic People*. Oxford: At the Clarendon Press, 1940.

- E. E. Evans-Pritchard. "The Nuer: Age-Sets". *Sudan Notes and Records* 19, sy 2 (1936): 233-69.
- E. E. Evans-Pritchard. "The Nuer Family". *Sudan Notes and Records* 31, sy 1 (1950): 21-42.
- E. E. Evans-Pritchard. "The Nuer: Tribe and Clan". *Sudan Notes and Records* 17, sy 1 (1934): 1-57.
- Elman Service, Nuer Marriage, https://lailima.hawaii.edu/access/content/user/millerg/ANTH_200/A200Unit2/NuerMarriage.html (Erişim: 28 Mart 2022)
- Ezenweke, Elizabeth Onyedinma. "The Cult of Ancestors: A Focal Point for Prayers in African Traditional Communities". *Journal of Religion and Human Relations* 1, sy 1 (2008): 1-13.
- Greuel, Peter J. "The Leopard-Skin Chief: An Examination of Political Power Among Nuer". *American Anthropologist*, 1971, 1115-20.
- Harrington, Nicola. "Ancestors and Ancestor Worship". *Vocabulary for the Study of Religion*, editör Robert A. Segal ve Kocku von Stuckrad, 1:73-76. Leiden/Boston: Brill, 2015.
- <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 28 Nisan 2022)
- <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 30 Mart 2022)
- <https://www.britannica.com/topic/kraal> (Erişim: 30 Mart 2022)
- <https://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/nuer> (Erişim: 30 Mayıs 2022)
- <https://www.ssozinha.com/post/marryingthedead> (Erişim: 01 Haziran 2022)
- Hutchinson, Sharon Elaine. *A Guide to the Nuer of Jonglei State*. Madison, 2012.
- Ige, Simeon Abiodun. "The Cult of Ancestors in African Traditional Religion". *An Encyclopaedia of the Arts*, 10:26-31, 2006.
- Mazama, Ama. "Marriage". *Encyclopedia of African Religion*, editör Molefi Kete Asante ve Ama Mazama, 409-11. California: SAGE Publications, Inc., 2009.
- Mbiti, John S. *African Religions and Philosophy*. New York: Anchor Books, 1970.
- Mbiti, John S. *Introduction to African Religion*. London: Heinemann Educational Books Ltd, 1975.
- Orly Stern, "This is how marriage happens sometimes': Women and marriage in South Sudan http://www.orlystern.com/wp-content/uploads/2016/08/This-is-how-marriage-happens-sometimes_.pdf (Erişim Tarihi: 07/04/2022)
- Örnek, Sedat Veyis. *Anadolu Folklorunda Ölüm*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1971.
- Schwartz, Lucas J. "Grave Vows: A Cross-Cultural Examination of the Varying forms of Ghost Marriage among Five Societies", 2010, 82-95.
- Tezcan, Mahmut. "İlkel Toplumlarda Başlık Parası Geleneği". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 9, sy 1 (1976): 415-26. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000453.

Ek: Nuerler'in Yaşadıkları Bölgenin Haritası

Kaynak: John W. Burton, "Ghost Marriage and the Cattle Trade among the Atuot of the Southern Sudan", *Journal of the International African Institute* 48, sy. 4 (1978).

STRUCTURED ABSTRACT

In this study, we aim to evaluate the marriage beliefs of the Nuer community in the Nile basin and the ghost marriage tradition that they continue in connection with their ancestor spirits from various perspectives. The article data obtained with the documentation technique were written down with the descriptive method of the History of Religions.

The Nuer are a people living in the Bahru'l-gazal and Sobat regions of the Nile river. Today, their population is estimated to be considered one of the largest known ethnic groups in the South Sudan region, the Nuer have long been subject to the assimilation of the Western colony and internal conflicts in the region. The Nuer society, whose history is based on ancient times, has come to the fore with its unique beliefs and traditions and has attracted the attention of researchers today.

In many societies, the first stage of being a family is marriage. The institution of marriage is accepted as the common point of African peoples with its religious, social and economic aspects. In African indigenous communities, marriage is conceived as a life cycle in which the living and the dead must participate. Among the Nuer, apart from normal marriages, practices consisting of partnerships such as ghost marriage, leviratic marriage, widowed concubine are also seen. Initiation plays an important role in the marriage phase. When it comes to initiation, some physical and educational rituals come to mind. This is different for girls and boys. For example, for girls, the transition to adulthood is completed by the girl's mother giving information about motherhood and household management and passing her through some phases. In boys, on the other hand, initiation is done by passing some physical applications and tests. Marriage stages, which cover a long period of time, are completed as a result of various rituals and practices organized in Nuer society.

Another prominent belief about marriage, which is one of rite of passage, is the remembrance of the living dead. As long as there is someone in the family who remembers the deceased, the deceased are not truly dead. This state, which is associated with ancestral spirits, occupies an important place in African peoples. It is believed that these living dead are kept in personal memories thanks to their own families. Thus, the institution of marriage is passed on from generation to generation. Ghost marriage is seen among the Nuer community as well as the Atuots, one of the African indigenous peoples, the Chinese, the Japanese, and the Ancient Greeks. Ghost marriage practices in all communities are not the same. In general, it is aimed to ensure the continuation of the family name in the making of ghost marriages.

There are a number of factors that negatively affect the institution of marriage in South Sudan. The wars in the region have been one of the factors that deeply affected the institution of marriage, as in every other sense of life. In addition, factors such as the roles of women and men in society, domestic violence, child marriages, polygamy and bride price can be counted among the factors that deeply shake the foundations of the institution of marriage. It has been concluded that the Nuer society has adopted Christianity over time, and some beliefs and practices in this society have decreased compared to the past. It can be said that the decline in ghost and levirate marriages was also affected by this situation. Continuing the forced marriage of women, as well as the concern of protecting the property acquired by the spouse and siblings of the deceased, is one of the most important factors in the survival of ghost and levirate marriages.